

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΙΣΤΟΡΙΑ (Παλιό σύστημα)

Γ' Γενικού Λυκείου
Ανθρωπιστικών Σπουδών

Σάββατο 16 Μαΐου 2020 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΘΕΜΑΤΑ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α) Διχοτόμηση του χαρτονομίσματος.
- β) Κοινωνιολογική Εταιρεία.
- γ) Γενική Διεύθυνση Ανταλλαγής Πληθυσμών.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α' με τα αντίστοιχα των στηλών Β' και Γ'. (ορισμένα δεδομένα της στήλης Α' ταιριάζουν με περισσότερα του ενός στοιχεία των στηλών Β' και Γ'):

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

Στήλη Α' (πρόσωπα)	Στήλη Β' (χρονολογία)	Στήλη Γ' (γεγονότα)
1. Ι. Σφακιανάκης	α. 1906	i. Ομιλία σε συλλαλητήριο στο Ηράκλειο
2. Χ. Τρικούπης	β. 1870/1871	ii. Συγκρότηση αντιπολιτευτικών ομίλων
3. Ελ. Βενιζέλος	γ. 1881	iii. Πτώχευση
4. Δ. Γούναρης	δ. 21 Μαρτίου 1905	iv. Έναρξη διάνοιξης διώρυγας Κορίνθου
5. Αλ. Κουμουνδούρος	ε. 1917	v. Συγκρότηση ομάδας «Ιαπώνων»
	στ. 1911	vi. Ολοκλήρωση αγροτικής μεταρρύθμισης
	ζ. 1893	vii. Διανομή 2.650.000 στρεμμάτων γης.
	η. τέλη δεκαετίας 1850	viii. Μονιμότητα δικαστικών και δημοσίων υπαλλήλων

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

- α) Για ποιους λόγους το εμπόριο της Ελλάδας μέχρι το 1913 ήταν κατά κανόνα εξωτερικό και ποιες συνέπειες είχε αυτό στην ελληνική οικονομία; (Μονάδες 9)
- β) Ποια είναι η εμπορική δραστηριότητα των Ελλήνων του εξωτερικού; (Μονάδες 4)

Μονάδες 13

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΘΕΜΑ Β2

Σε ποιο βαθμό η αντίδραση των Μεγάλων Δυνάμεων απέναντι στην επανάσταση στο Θέρισο επιβεβαίωσε τις εκτιμήσεις του Ελευθερίου Βενιζέλου; (Μονάδες 6) Με ποιον τρόπο οι διπλωματικές πρωτοβουλίες τους μετά τη συγκρότηση της «Προσωρινής Κυβερνήσεως της Κρήτης» δικαίωσαν τον κρητικό πολιτικό; (Μονάδες 6)

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ

Επισημαίνοντας χωρία των κειμένων που ακολουθούν και βασισμένοι στις ιστορικές σας γνώσεις:

- α) να αναφερθείτε στις απόψεις που εκφράστηκαν σχετικά με τη συμμετοχή της Ελλάδας στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. (Μονάδες 13)
- β) να παρουσιάσετε την εξέλιξη του Εθνικού Διχασμού μετά τη δεύτερη παραίτηση του Βενιζέλου έως τη συγκρότηση της κυβέρνησης της Θεσσαλονίκης. (Μονάδες 12)

Μονάδες 25

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΚΕΙΜΕΝΟ Α:

Διότι δεν πρέπει να πλανώμεθα. Η Τουρκία διεξάγει από πολλού καθ' ημών πόλεμον ακήρυκτον. Αφού ηρνήθη ν' αναγνωρίση την περί των νήσων απόφασιν των Δυνάμεων, ήρχισε και συνεχίζει έτι ένα διωγμόν κατά του ελληνικού στοιχείου εν Τουρκία, ούτινος αγριώτερον ουδένα άλλον υπέστη ο Ελληνισμός [...] Ουδέ δύναται να υπάρξει ελάχιστη αμφιβολία ότι με την θρασύτητα την οποία φυσικώς εμπνέει εις την Τουρκίαν η ολόψυχος αυτής υποστήριξις υπό της Γερμανίας, αύριον θα συνεχίση τον κατά του ελληνικού στοιχείου διωγμόν εις την ευρυτέραν κλίμακα [...] Και εφόσον παρουσιάζεται η απόφασις διεξαγωγής του πολέμου κατά της Τουρκίας μετά πολλών και ισχυρών συμμάχων θα απορρίψωμεν την ευκαιρίαν ταύτην δια να ευρεθώμεν εις την ανάγκην να διεξαγάγωμεν τον πόλεμον τούτον μόνοι, άνευ συμμάχων και φίλων;

[...] Όλαι αι κατ' ανθρώπινον υπολογισμόν πιθανότητες είναι ότι οιαδήποτε και αν είναι η έκβασις του ευρωπαϊκού πολέμου εν τη μέση Ευρώπη, τοπικώς εν τη Ανατολή η επικράτησις του συνδυασμού, ου μετέχει η Αγγλία έσται πλήρης.

Επιστολή του Ελευθερίου Βενιζέλου προς το Βασιλιά Κων/νο (Σεπτέμβριος 1914)

ΚΕΙΜΕΝΟ Β:

Θα ενθυμείσθε βεβαίως ότι προκειμένου περί της αμοιβής την οποίαν κατόπιν θα ελαμβάνομεν διά τους κόπους μας, εθεώρουν ότι έπρεπε να ζητήσωμεν ωρισμένως, ή τουλάχιστον ν' αναφέρωμεν εις την Αγγλίαν, ή να υποδεικνύωμεν το είδος της, ενώ σεις, διά να μην παζαρεύσωμεν εκρίνατε μάλλον να συμπράξωμεν άνευ αιτήσεως αμοιβής αφιέμενοι εις την γενναιοδωρίαν της Αγγλίας.

[...] Προσωπικώς θα επροτίμων να μας προσβάλη η Τουρκία παρά να λάβωμεν ημείς μέρος εις τον πόλεμον κηρυσσόμενον υπό της Τριπλής Συνεννοήσεως διά να μην τα χαλάσω προσωπικώς με τον αυτοκράτορα εις τον αιώνα τον άπαντα.

[...] Δεν θέλω να αδιαφορήσωμεν προς τα Δυνάμεις της Τριπλής Συνεννοήσεως ούτε να φανώ ευλαβής προς την Γερμανίαν. Δεν ζητώ παρά το συμφέρον του τόπου και

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

του λαού, του οποίου η Θεία Πρόνοια με έταξεν άρχοντα και προσπαθώ κατά δύναμιν να μετέλθω μόνον ελληνικήν πολιτικήν.

Απάντηση του Βασιλιά Κων/νου (Σεπτέμβριος 1914)

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ:

Η μία παράταξις, η βασιλική, τόσο δια του φιλικού της τύπου, όσον και δια των εκπροσώπων της επετίθετο βαναύσως όχι μόνον κατά του κινήματος, το οποίον απεκάλει άθλιον και προδοτικόν, αλλά και κατά των συμμετασχόντων ή και προσωρώντων εις αυτό. Όλοι αυτοί οι Κουντουριώτηδες, οι Δαγκλήδες, οι Βενιζέλοι και τόσοι άλλοι πολίται πρώτης τάξεως ήσαν πουλημένοι στους Γάλλους και στους Άγγλους. Ανέφερον μάλιστα και τον αριθμόν των εκατομμυρίων με τα οποία εξηγοράσθησαν οι οργανώσαντες και οι ηγούμενοι οπωσδήποτε του κινήματος.

Αλλ' όλοι αυτοί δεν ήσαν μόνον πουλημένοι, ήσαν και λωποδύται, και καταχρασταί και κλέπται. Όποιος έφευγε για τη Θεσσαλονίκη έπαιρνε μαζί του και τα χρήματα του Δημοσίου. Δεν υπήρχεν ύβρις, δεν υπήρχε συκοφαντία που να μη εκσφενδονίζεται καθ' όλων αυτών των Ελλήνων, οι οποίοι όμως εις το κάτω της γραφής και τα γαλόνια των και την ζωήν των είχαν θέσει εις κίνδυνον.

Αλλά και η άλλη παράταξις, η βενιζελική δεν εσταύρωσε τα χέρια της. Ούτε ήκουεν αβοήθως τας ύβρεις και τας συκοφαντίας. Εγνώριζε να τας ανταποδίδη. Είχε και αυτή οπαδούς πολλούς, είχε τύπον ιδικόν της. Αλλ' η παράταξις αυτή, και μόνη αυτή, είχε επί πλέον και την προστασίαν των ξένων, της οποίας μάλιστα έκανε μεγαλυτέραν χρήσιν της πρεπούσης με ζημίαν σοβαράν της δημοτικότητός της.

Κ. Ζαβιτσιάνου*, *Αι αναμνήσεις του εκ της ιστορικής διαφωνίας Βασιλέως Κωνσταντίνου και Ελευθερίου Βενιζέλου όπως την έζησε (1914 - 1920)*, Α', σσ. 201 - 202

* [Ο Κωνσταντίνος Ζαβιτσιάνος, παρότι αποχωρήσας Βενιζελικός, θεωρείται ο περισσότερο αντικειμενικός απομνημονευματογράφος της εποχής 1915 - 1922]

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΘΕΜΑ Δ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τα σχετικά στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α) Ποια ήταν η μέριμνα του ελληνικού κράτους και της Επιτροπής Αποκαταστάσεως Προσφύγων για τη στέγαση των προσφύγων του 1922 στα πλαίσια της αγροτικής και της αστικής αποκατάστασης; (Μονάδες 12),
- β) Για ποιους λόγους δόθηκε προτεραιότητα στην αγροτική στέγαση και αποκατάσταση έναντι της αστικής και, ειδικότερα, στις περιοχές της Μακεδονίας και της Δυτικής Θράκης; (Μονάδες 13)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α:

Μέχρι τη διάλυσή της το 1930 η επιτροπή (ΕΑΠ) είχε κατασκευάσει 51.718 οικήματα. Σε αυτά προστέθηκαν 63.886 τουρκικά και βουλγαρικά οικήματα που επισκευάστηκαν, καθώς και 13.447 που έκτισε το ελληνικό κράτος. Στα περίπου 130.000 αυτά οικήματα στεγάστηκαν, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία 145.127 οικογένειες, τουτέστιν 560.136 άτομα, που συγκρότησαν 2.085 αγροτικούς συνοικισμούς, οι περισσότεροι εκ των οποίων εντοπίζονταν στις βόρειες επαρχίες της χώρας, στη Μακεδονία ιδίως και στη Θράκη, όπως εμφανίζεται αναλυτικά στον ακόλουθο πίνακα:

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΠΙΝΑΚΑΣ: Προσφυγικοί αγροτικοί συνοικισμοί κατά περιφέρεια

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΩΝ
Μακεδονία	1.088
Θράκη	623
Ήπειρος	25
Θεσσαλία	55
Στερεά Ελλάδα, Εύβοια	47
Πελοπόννησος	20
Λήμνος	15
Κρήτη	212
Σύνολο	2.085

Κώστας Κατσάπης, ό.π., σ. 148 - 149

ΚΕΙΜΕΝΟ Β:

Αντίθετα, η αστική αποκατάσταση προχώρησε με πολύ βραδύτερο ρυθμό. Αφορούσε σχεδόν αποκλειστικά τη χορήγηση κατοικιών, που κτίστηκαν κυρίως σε συμπαγείς συνοικισμούς γύρω από τα κυριότερα αστικά κέντρα και προπαντός γύρω από την Αθήνα, τον Πειραιά και τη Θεσσαλονίκη, όπου συγκεντρώθηκε το 60% των «αστών» προσφύγων. Μέχρι το 1926, μόνο 72.230 «αστοί» πρόσφυγες είχαν στεγαστεί και γίνει οικονομικά ανεξάρτητοι, σε σύγκριση με τους 551.936 αγρότες πρόσφυγες την ίδια περίοδο. Παρά την κατασκευή περίπου 52.000 κατοικιών μέχρι το 1930, περισσότερες από 30.000 προσφυγικές οικογένειες έμεναν ακόμη σε αυτοσχέδιες παράγκες.

Γιώργος Θ. Μαυρογορδάτος, *Μετά το 1922: η παράταση του διχασμού*, εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2017, σ. 160 - 161

2020 | Μάιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ:

Στην τριμηνιαία έκθεση του 1927 η ΕΑΠ υπολογίζει πως τα αστικά ακίνητα που της δόθηκαν από το δημόσιο για την πραγματοποίηση του έργου της κατά προσέγγιση ήταν αξίας 141.705.440 δραχμών. Τα δε αγροτικά ακίνητα είχαν ανέλθει σε περίπου 7.500.000 λίρες Αγγλίας, δηλαδή 7.428.390.000 δραχμές.

Κώστας Κατσάπης, «Το προσφυγικό ζήτημα», στο: «Το 1922 και οι πρόσφυγες μία νέα ματιά» εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 2011, σ. 144